

COSINZEANA

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

REDACTOR:

SEBASTIAN BORNEMISA

□ □ □

Cuprinsul:

Al. Ciura: Septembrie.

I. U. Soricu: Căntece, poezii.

D. Tomescu: Săptămâna literară.

Miorița Cicoare: În noapte, poezie.

V. Al-George: Melancolie, poezie.

A. Fogazzaro — *D. Tomescu*: Misterul poetului, roman.

N. Iorga: Cugetări.

FLORI DE-O ZI:

Radu Mărgan: Poemă tristă.

C-a: Sfintirea steagului societății meseriașilor români din Orăștie.

F. N.: Scandaluri polițienesti.

* * * Unde damele-s hoațe.

CĂRȚI PRIMITE LA REDACȚIE

ILUSTRĂȚII

Librăria Națională, S. Bornemisa

Orăștie—Szászváros

Cele mai noi
cărți literare!

<i>Liviu Marian</i> : Printre stropi	cor.	1:50
<i>Iosif</i> : Căntece, poezii	"	2:—
<i>Chiru Nanov</i> : Peste Dorna, note de călătorie	"	1:50
<i>Dostoievsky</i> : Amintiri din casa morților, roman	"	1:50
<i>I. U. Soricu</i> : Florile dalbe, poezii	"	2:—
<i>V. Eftimiu</i> : Poemele singurătății, poezii	"	2:—
<i>M. Cruceanu</i> : Spre cetatea zorilor, poezii	"	1:50
<i>Dr. E. Sterian</i> : Educația sexelor	"	1:50
<i>Al. Ciura</i> : Foiletoane	"	1:60
<i>N. Zaharia</i> : Viața și opera lui Eminescu, studiu	"	3:—
<i>H. Stahl</i> : Dela manevre și alte schife vesele, ...	"	1:50
<i>Novicow</i> : Emanciparea femeii	"	2:—
<i>P. Eliade</i> : Studiu despre M. Maeterlinck	"	1:—
<i>V. Onițiu</i> : Din cele trecute vremi	"	2:—

Cele mai noi
cărți literare!

Pentru porto să se trimită deosebit 20 bani de-o carte. Comandele se execută cu cea mai mare promptitudine. Librăria e provăzută cu un bogat asortiment de cărți literare, și la dorință procură și cărți cari îi lipsesc. Mai are mare depozit de hârtie de cancelarie și pentru scrisori, cerneală și revizite școlare. Cereți catalogul gratis și franco.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Depozit românesc

de

PIANE ȘI ARMONIURI în Sibiiu, str. Csnădiei 7.

Piane și pianine din cele mai bune fabrici din Austria și Germania, în nuc mat sau poleit, în lemn negru, mahagon, palisandru veritabil, construcțiune modernă, cadru pancerat, agrafe, moderator etc., — se pot cumpăra cu preț foarte favorabil în depozitul meu. Transportul și pachetarea sunt gratuite. Școalele, reuniunile de cântări și alte instituții culturale primesc favor special.

Armoniuri de școală
bune și solid lucrate.

Rog sprijinul onoratului public român.

Cu distincția stimă

TIMOTEI POPOVICI,
profesor de muzică

Sibiiu—Nagyszeben
Strada Csnădiei 7.

10—20

A APĂRUT

în editura „Librăriei Naționale“
din Orăștie:

LIVIU REBREANU:

FRĂMÂNTĂRI,

un frumos volum de nuvele, în care tinărul scriitor ardelean dovedește un bogat talent și o fină pătrundere a sufletului omenesc, prinzând în tablouri pline de vieață caractere, cari te zguduie și te mișcă adânc. — Prețul unui volum e C 1:50 + 10 bani porto.

Cele mai de samă noutăți literare,
apărute în 1911 în Ardeal, sunt:

Alexandru Ciura: Amintiri
și „Almanahul
scriitorilor dela noi“,

care cuprinde fotografiile alor 46 scriitori ardeleni și câteo bucată literară inedită a lor. — Prețul fiecăreia e cor. 1:80 franco. :: ::

Cine le comandă amândouă
le capătă cu cor. 3:20 franco.

Se află la

Librăria Națională, în Orăștie.

A apărut

POEMELE SINGURĂTĂȚII

de VICTOR EFTIMIU, autorul neîntrecutei piese: „Înșiră-te mărgărite“. — Volumul elegant, pe hârtie fină, de 224 pagini, cuprinde toate poeziile talentatului scriitor, care într-o formă ușoară, singură în felul ei în literatura noastră, ne redă în versuri pline de măiestrie și de farmec sentimentele unui suflet de-apururi zbuciumat.

Volumul a apărut în editura „LIBRĂRIEI NAȚIONALE“ din Orăștie — Szászváros.

Prețul unui exemplar e cor. 2:—. Pentru România Lei 2:50. — La comandă de peste 5 exemplare se espediază franco; iar la una de peste 10 exemplare se dă un rabat de 10% și se espediază franco.

GOSINZEANA

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

* * *

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

SEPTEMBRIE

AL. CIURA

Soarele s'apleacă spre asfințit.

Cum stau pe peronul gării, privesc la lumina aurie, ce tremură tot mai slăbită, la marginea zării. E așa de filtrată lumina asta, așa de aurie! Înainte de a-și ascunde cu totul frumuseța, natura par'că-și ridică mai mult ca ori când vălul diafan, ca și când ar spune:

— Priviți-mă! Sunt încă în plină vigoare, dar cerul se posomorește de-asupra mea, frunzele se resusc și cad, și paserile se duc... Și prin luminișul tot mai mare al pădurii, s'aude încet-încet, ca printr'o surdină uriașă, o tânguire, un bocet...

E cântecul de îngropare al firii!

Clipele de luptă titanică, în cari cerul plumburiu al toamnei se apasă de-asupra pădurii, ce se zbate în trântă cu viforul turbat, sunt clipe urâte, amintindu-ți spasmurile din urmă ale agoniei; dar înainte de a intra în acest stadiu ultim, natura trece prin o metamorfoză din cele mai drăguțe. Asemenea unei femei, care înțelege înșfârșit, că tinereța a zburat pentru totdeauna, își potolește bătăile inimii, mai lapadă din podoabe și zorzoane, și nu se mai supără, dacă i se observă culele ce îi împrejmuiesc ochii cei atât de primejdioși odinioară. O rețea fină din tort de păiangen îi împrejmuie acum, și strălucirea lor nu mai arde ca înainte, ci răspândește o lumină potolită, în care se amestecă și se perd atâtea lucruri: aduceri aminte, regrete, iertare...

Și uitarea stăpânește acest haos, cu zimbetul ei abătut, micșorând nenorocirile și evocând clipe luminoase din trecutul cenușiu.

* * *

Trenul s'aude găfâind la cotitură, anunțându-se cu un puffait tot mai stăruitor.

Dintr'un vagon lung se dau jos o mulțime de pasageri, rentorși dela băi. O știu asta după tabla ce indică pe perețele vagonului localul balnear, și mai ales după mutra satisfăcută și triumfătoare a călătorilor. Sunt rumeni cu toții, negriți puțin de soare și nu par a fi avut chiar urgentă lipsă de băi. O damă voalată pășește strâmb cu piciorul ei de lemn; e singura în toată compania, care te face să o compătimesti și să o privești cu simpatie.

Din alte vagoane se dau jos pasageri necunoscuți, oameni cari își văd de treburile lor, apoi câțiva din cei ce se rentorc din vilegiatură, în senzul modest al cuvântului.

Cei cu parale multe o iau la băi cât mai îndepărtate și cât mai scumpe; cei cu budgetul mai svântat o mai încurcă și ei câteva zile pe la vreo baie apropiată și ieftină, iar cei fără budget, ca să nu rămână nici ei mai pe jos, o iau încotrova, fie chiar și numai cale de 2—3 poște, dela orașul, în care își petrec zilele grele ale slujbei.

Nu știu cu siguranță, dacă miile, ce se asvâr în băile străine sau indigene, asigură o distracție cât de minimală bogătanilor îmbolnăviți de *spleen*.

Știu însă, că o schimbare cât de neînsemnată a mediului, produce efecte uimitoare, și aceasta se poate realiza și fără a fi cu buzunarul prea umflat de bancnote.

Pentru un orașan, a cărui vieță se desfășoară între cei patru pereți ai biroului; a cărui unică distracție e capuținerul ce îl ia după masă, când răsfoiește gazeta, ori partia de „calabăr“, ce o joacă în casină, — o săptămână petrecută într'un sat cât de cât mai curățel, e de neprețuit. Scapă mai întâi de mecanismul omorător al vieții de birou; mecanism uriaș și complicat, în care el nu are decât rolul unui șurub minuscul. Se simțește și el *om*, după o muncă încordată de 10—11 luni. Admiră răsăritul soarelui în toată tihna, fără să se mai gândească cu teamă la ora, când începe slujba, și se gândește cât de proști sunt orașenii, că se scoală așa de târziu, lipsindu-se astfel de cea mai minunată priveliște a zilei. Ia un păhar mare de lapte și pornește înainte, fără țintă...

Fără țintă!

Ce suprem deliciu e pentru bietul om legat de glijă slujbei, să se știe măcar pe câteva zile scăpat de invizibilele cătușe, cari îi robesc vieța la tot pasul. El pleacă în liber... se afundă în desișul unei păduri, se întinde la umbra unui copac, scoate o cârtică din buzunar și dă s-o răsfoiască. Dar mintea îi fuge aiurea. Ochii sătui de literile plictisitoare o iau razna pe întinderi, până departe unde tremură în zare năluci jucăușe... Visează pentru întâia oară cu ochii deschiși; în urechi îi pătrunde, ca un îndepărtat sunet de orgă, o simfonie vagă, nelămurită, din care pare a înțelege

totuș și el ceva: e imnul de preamărire al naturii, al vieții însaș.

Rentors în căsuța lui acoperită cu paie, trece cu ochii peste vraful de gazete și scrisori, cari îi sosesc numai de două ori la săptămână, cu ridicata. Și nu se mai agită de știrile zilei, de marile evenimente ale politice ecsterne, de nimic...

Trece cu ochii peste coloane, se oprește ici-colo la vreo știre mai interesantă. Subliniază cu creionul articolele literare, cari îi plac — judecând după numele autorului — ca să le cetească *acasă* în tihnă și își aprinde țigara, fericit că a scăpat de vâlmășala impresiilor și agitațiilor multiple, cari îl frământau atât de mult în vieța lui de orășan.

Sara, când deschide geamul, se întinde în așternut, suflând în lumânare, cu un zimbet, ce-i amintește un șir din Horaț:

Beatus ille, qui procul negotiis...

* * *

Deacum s-a reînceput munca intensivă și pentru cei bogați și pentru cei săraci. Pentru cei dintâi vieța e un lanț neîntrerupt de plăceri; se reîntorc deci tot așa de obosiți și de plictisiți, cum au plecat. Cei din urmă și-au înmăgăzinat însă în cele 2—3 săptămâni de odihnă un capital de energie, o provizie suficientă pentru noul an de muncă și lipsuri.

Din vagonul din urmă se coboară câțiva băeți, cu chipiele date pe ceafă, purtând desagi și geamantane pline de cărți.

Sunt studenții, cari grăbesc de cu vreme la școală, să nu întârzie.

Semnalul paserilor migratoare, ce se adună în pâlcuri, le sună și lor.

Părăsesc și ei cuibul cald al vetrei părințești, întovărășiți de sfaturile cumiți ale tatălui și de lacrimile mamei.

Cei ce vin pentru întâia oră, sunt mai stingheri, mai triști; cei mai mărișori, obișnuiți cu străinătatea, sunt veseli, îndemnând și pe cei mai tineri, să nu se mai gândească *acasă*.

Aceștia rămân totuș cu ochii ațintiți în depărtare, pe urmele trenului... Acolo, departe... dincolo de dealurile ce se pierd în zarea asfințitului, e satul lor... căsuța din capul satului, la adăpostul plopilor, ce-și tremură frunza... tovarășii de jocuri... biserica din grui... dascălușul cu graiul blând și domol...

Toate aceste rămân acum departe în urmă.

O vieță nouă, necunoscută, o vieță *de muncă* se începe acum, în o lume străină.

Și, fără să-și dea seama, își duc la ochi mâneca albă a cămeșuții.

E cea dintâi trezire a nostalgiei.

Și, în aceeaș vreme, e o teamă instinctivă pentru drumul îndelungat și nesigur, ce au să-l întreprindă.

E un drum lung și încâlcit, și atâtea pedeci se ridică la tot pasul, încât băiatul le presimte, cu instinctul lui de odraslă țărăneasă.

E drumul *luminii*; satul rămâne în urmă și băiatul nu se mai poate opri acum; el trebuie să meargă *înainte*, tot înainte...

○ ○ ○

Căntece

I.

*Pe-atunci... Eram copii pe-atuncea,
Iubirea noastră eră vis,
Sărutul tău atât de ieftin
Și-atât de ieftin al tău scris.*

*Belșugul pletelor de aur
Senina frunte 'mpodobeau,
In urma stihului cu toane
Aplauzele te-asurzeau.*

*Azi? O atingere de mână
Ar prăbuși o lume 'ntreagă
Și nu 'ndrăsnești: „Duduie 'mi este
„Permis să spun că 'mi sunteți dragă?”*

*Privirile ispititoare
Te caută, te împresoară. —
Ce fericit eră trecutul
Cu sfânta-i glorie ușoară!*

II.

*Pe mine toți m-au înșelat,
Și mă înșel chiar eu pe mine:
Zidesc palate pe ruine
Ce se dărâamă ne'ncetat.*

*Pe mine toți m-au fost urât,
Și mă urăsc chiar eu pe mine:
M'abat din calea cătră bine
Și caut ciasul amărât.*

*Mă blestăamă azi toți cu foc,
Mă blestem astăzi eu pe mine:
De darul zilelor senine
Aș vrea să n-am nici un noroc.*

*Și să mă uite toți aș vrea,
Precum uita-tu-mi-am de mine:
Atunci când te-am iubit pe tine
Din înălțimi căzută stea!...*

I. U. SORICU

Țarul Rusiei împreună cu familia, petrecându-și vara la țărmii mării baltice.

SĂPTĂMÂNĂ LITERARĂ

D. TOMESCU

Doriam să public undeva o serie de articole cu tendința de-a reliefa câteva *adevăruri* menite să spargă haosul în care s'a adâncit de un timp încoace mișcarea noastră literară. E aceasta o dorință pe care-o port în suflet de multă vreme și pe care-am amânat-o mereu sub impulsivitatea speranței că dintr'un loc sau dintr'altul va trebui să se ridice un om care să imprăștie zăpăceala, să înlăture dezordinea și să așeze autoritatea adevărului într'o lume dominată de cele mai variate capricii individuale. Împrejurările apoi m'au târît și pe mine în curentul hărțuierilor mărunte, și ca unul care iubesc cu pasiune luptele literare, m'am adâncit prea mult într'o acțiune de săcăială a unor oameni pe cari i-am crezut și-i cred inutili în viața noastră literară, fără să mă pot ridică vreodată în văzduhul senin de unde se trimite raza menită să măture negura din adâncimi și de unde se formulează adevărul care să clarifice o situație.

Nici acum însă nu voi da acea serie de articole așa cum am chibzuit-o încă de mult. Nu voi da-o, pen-trucă, scriind la această revistă, am în fața mea un grup de cefitori neobișnuiți cu feluritele probleme care alcătuiesc obiectul discuțiilor literare de astăzi. Voi păstră, prin urmare, numai *tendința* pe care voi căută s-o realizez într'o altă formă de cât aceia a unei dezvoltări dogmatice care-ar pluti mereu de-asupra diferitelor fapte literare. Voi întrebuița anume forma ușoară a *cronicii săptămânale*, silindu-mă să închid în ea tot ce-mi va părea mai semnificativ pentru diploma caracterizare a epocii literare de astăzi.

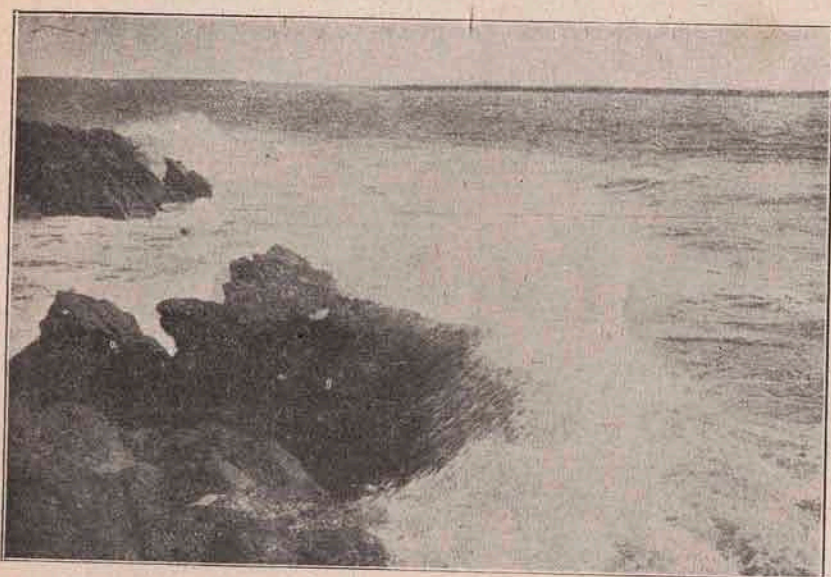
*

Suntem o societate care are nevoie de-o continuă clarificare. Nu nu numai în domeniul îndeletnicirilor

noastre literare, dar și în domeniul cultural, politic și economic, avem nevoie de acea disciplină severă care nu risipește forțele în zbuciumări sterile, ci, adunându-le cu grijă și cu scumpătate, le îndreaptă mereu pe drumurile acelea unde la fiecare pas întâlnești marile necesități ale societății noastre. Privind societatea ca o îngrămădire de realități și de puteri capabile să impună fiecărui individ un scop și o disciplină, vom socoti literatura ca o funcțiune care trebuie să se orienteze, nu după capriciile individuale, ci după indicațiile colectivității pe care individul e chemat s-o serviască în toate necesitățile și în toate aspirațiile ei. Pentru noi, individualismul desfrânat nu înseamnă decât dezertarea oamenilor neputincioși din rândurile societății și fuga lor pe culmile singuratică unde se pot mișcă în afară de ori și ce disciplină, în afară de ori și ce ordine și în afară de ori și ce legături care așează pe umeri povara responsabilității. Nu tăgăduim rostul hotărâtor pe care-l au marile individualități în sânul unei societăți, dar pentru noi individualitate înseamnă o fericită împreunare de forțe și de însușiri care așează pe un om în rândul oamenilor *reprezentativi*. O mare individualitate nu e ceva care vine de aiurea și cade pe neașteptate în mijlocul nostru, ci e o plămădire înceată de puteri care se ridică din adâncimile unei societăți. E un punct în care, într'o anumită clipă, vin și se întâlnesc o parte din puterile și din însușirile unei națiuni. E ceia ce se chiamă „accidentul util“ pe care o națiune îl folosește pentru scopurile ei superioare. Formula noastră, prin urmare, va fi aceasta: *individualismul reprezentativ*, ceia ce înseamnă: *individualism corectat prin nesfârșitele indicații care se ridică neîncetat din marea suflet al unei societăți*.

Judecând în chipul acesta, pe oricine se va înfățișa în numele literaturii, îl vom întreba: în ce măsură scrisul dumitale merge alături de noi, și el ca

Vedere de mare: Valuri isbindu-se de țărmi stâncosi.

In noapte

...Doar vântu 'n răstimpuri suspină
 În tainice șoapte,
 Nu-i nici un val de lumină, —
 Pustiu e și noapte.

Pe aripi fantastice, gândul
 Dorința mi-alintă,
 Încremenit mi-e pe buze cuvântul
 Ce vrea să mă mintă.

În juru meu crește fiorul
 Și noaptea e neagră.
 — Spre tine din nou lua-tu-și-a zborul
 Iubirea-mi pribeagă...

Și nu-i nici un val de lumină
 În tainica noapte, —
 Doar vântu 'n răstimpuri îngână
 Șăgalnice șoapte.

Miorița Cicoare

O O O

element de luptă, în toate ostenele pe care ni le impune această viață a noastră? Ce probleme clarifici? Câte suflete poți să orientezi pe drumul unde să găsești liniștea morală? Câtă armonie și câtă desfătare poți să cobori în sufletul nostru? Câte îndemnuri eterne se cuprind în scrisul pe care ni-l trimiți și nouă? Câte energii poți să pui în joc prin cuvântul pe care fără îndoială, l-ai coborât pe hârtie în cea mai serioasă clipă din viața dumitale?

Îl vom întreba așa și-l vom întreba și altfel, până va pricepe că literatura e menită să îndeplinească o înaltă funcțiune morală, luptând lângă noi, luptând pentru noi, și luptând, mai ales: în noi. Nu ne vom împiedeca de nici unul din curentele care turbură astăzi mișcarea literară, pentru că toate au la baza lor, ca element determinant, sau o ambiție, sau un capriciu, sau o prostie omenească. Nu ne vom împiedeca de „poporanism“, pentru că literatura nu se face pentru o clasă socială, ci se face pentru sufletul omenesc încorporat într-o națiune; nu ne vom împiedeca de socialism, pentru că literatura nu se face pentru ridicarea de salarii, ci pentru ridicarea de suflete; și nu ne vom împiedeca nici de „simbolism“, pentru că în simbolismii nostri am văzut totdeauna niște neputincioși cari se retrag de supt disciplina unei societăți și se refugiază în locuri singuratice unde pot să-și dea peste cap necontrolați de nimeni.

*

Cu aceste cuvinte de introducere, încep pentru cititorii acestei reviste, *Săptămâna literară*, în care se vor perândă oameni, credințe, moravuri, apucături și probleme din viața noastră literară. Pornind mereu dela cercetarea și dela explicarea riguroasă a faptelor, ne vom deschide în chip firesc drumul spre singurele convingeri care trebuie să rămână active în conștiința literară a societății noastre.

O O O

MELANCOLIE

De ce-așteptam atâta să vină primăvara
 Cu cântece de paseri cu zile fără nori,
 Cu-afătea albe flori?...

De ce, nu-mi pot da seama... Petalele uscate
 De flori mirositoare azi le mai zăresc.
 Când neagră cade sara, când stelele sclipesc,
 Mai trist ca totdeauna îmi înstrunez ghitara...
 În pieptu-mi simt cum dorul cu focul lui mă arde
 Și-un cânt din altă lume îmi tremură pe coarde...

...Ce trist e cimitirul!.. În fiecare floare
 Am visuri îngropate, am raze dela soare,
 Am tot ce numai poate o inimă avea,
 Am tot ce strălucit-a mai viu în calea mea...

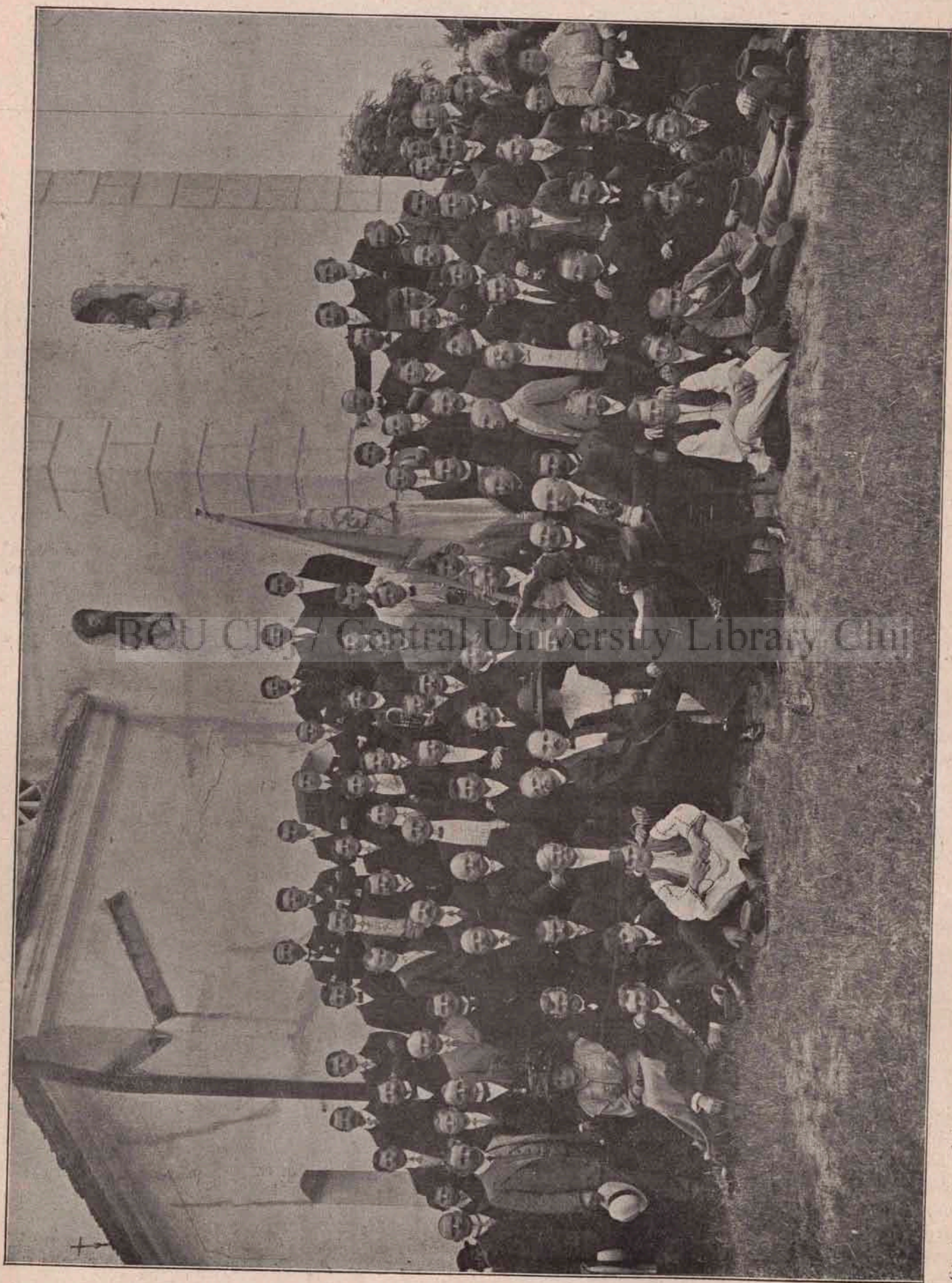
Și-acuma vine toamna și frunzele uscate
 S-or cerne peste groapa, în care dorm uitate
 Atâtea dulci iluzii...
 Rugina va cuprinde
 Argintul, ce din suflet mi l-am putut desprinde...
 S-or dărâma palate, cu-atâta drag clădite,
 Și-un cânt de 'nmormântare pe strunele strivite
 Sălbătăcit va geme mai aprig decât marea...
 Iar nourii de plângeri acoperi-vor zarea,
 Și ploaia se va cerne... când negurile sure
 Cădeă-vor peste-adâncuri de văi și de pădure:
 De s-a părea că lumea din nou se zămisleşte,

Scârbit atunci de-a vremii necârmuită roată,
 Voiu blestemă c-odată chemat-am primăvara...
 Și trist, ca niciodată, voiu înstrună ghitara...

VASILE AL-GEORGE

O O O

Sfîșirea steagului societății meseriașilor români din Orăștie.

— Vezi în „Flori de-o zi”. —

MISTERUL POETULUI

Roman de ANTONIO FOGAZZARO

Trad. din italienește de: D. TOMESCU

— 26 —

După nouă, veni la *Vulturul Negru*. Cum intră, mă și luă la braț și-mi zise hotărât:

„Haideți cu mine“.

Întrebai unde vreă să mă ducă, și nu-mi spuse. Repetă mereu: „să veniți cu mine, să veniți cu mine“. Gândii atunci, că cei doi von Dobra s-au întors și că el trebuie să fi aflat ceva.

Vedeam însă că nu mă duce spre casa von Dobra, ci mergeam spre casa Topler.

E cu puțință? Când văzui că lucrul e serios, mă oprii deodată în loc, și, cu un aer de nedumerire, îi zisei: „mă rog...“

— E absolută nevoe, răspuse Topler hotărât, apucându-mă de-un braț — e absolută nevoe.

— Dar nu-i cu puțință! — esclamai eu.

Nu cred să mai fi fost cineva într'o asemenea încercătură. În fața profesorului Topler și în starea aceea de lucruri, nu puteam s-ajung decât la o insultă, la o provocare, sau mai știu eu la ce. Acum, firește, că fratele său nu va fi umblând după așa ceva; dar nu înțeleg ce voia, ce avea de gând să facă. Topler stăruia înainte:

„Vă spun că e absolută nevoe!

— Dar fratele dvoastră? E aici?

— Nici vorbă.

— Și știe că vreți să mă duceți la dv. acasă?

— Hotărât, hotărât că știe! V-așteaptă. E absolută nevoe“.

Ei bine, gândii eu în cele din urmă, dacă vor ei așa, așa să fie.

Îndată ce ajunserăm, Topler mă pofti în salonul de jos și mă lăsă singur. Așteptai aproape un sfert de oră. Din când în când auziam glasul bătrânului undeva, într'altă cameră, dar nu-mi eră cu puțință să înțeleg și cuvintele. Însfârșit, iată că se deschide ușa. Întâi intră prietinel meu; după el, intră cam șovăitor fratele său. Abajurul dela lampă mă împedecă să-l privesc bine în față. Salutai în tăcere și nici măcar nu putui vedea dacă mi-a răspuns. Topler senior îl însoți până la o canapea și-i zise încet să șadă. Numai când șezù jos, îl putui vedea bine.

Observai atunci pentru întâia oară ciudata lui asemănare, nu cu călugărul din Nürimberg, ci cu un alt călugăr, plin de mahnire, dintr'o veche gravură satirică pe care o am în posesiunea mea. Covârșirea unei dureri adânci, care l-ar fi făcut comic în fața lumii, îi dădea dimpotrivă în ochii mei o înfățișare înduioșătoare și vrednică de respect; simțiam că mi-ar fi fost scârbă de mine însumi, dacă înlăuntrul meu s-ar fi trezit chiar și numai o singură undă de răs.

„Vrei să-i vorbești, nu e așa?“ — zise Topler sen.

Profesorul dete afirmativ din cap. Celălalt se întoarse atunci spre mine și repetă:

„Vrea să vă vorbească“.

În acelaș timp se sculă și merse să închidă o ferastră, din pricina căreia ar fi putut să răcească fratele său.

„Ei bine?“ — zise el.

Urmă un răstimp de tăcere.

„Prin urmare, dragă frate?“ — făcù bătrânul.

Celălalt mai tăcù puțin și în cele din urmă răspuse:

„Ai putea să vorbești dumneata“.

Topler senior răbufni și mormăi furios:

„Dar par'că ne înțelesesem destul de bine?... Atunci, uite, am să vorbesc eu, zise el oftând, iar tu să mă îndrepti ori de câteori voi greși“.

Întorcându-se apoi spre mine, începù să vorbească.

„Iată, fratele meu crede că e o datorie de conștiință din partea lui să vă împărtășască anumite lucruri. Cei drept, în starea de față a lucrurilor, totul ar fi pledat pentru o comunicare indirectă, prin mijlocirea mea, sau a altora; fratelui meu însă nu-i vine la socoteală să scrie unele lucruri, și, după cât se pare, nici nu vreă să spună totul. Vedeți, eu ar trebui să mă gădesc aici numai ca un simplu martor, dar fratelui meu îi lipsește curajul să intre în chestiune.“

„E de prisos să vă mai spun, că e vorba despre persoana aceea ale căreia legături cu fratele meu s-au schimbat în zilele acestea din urmă. E vorba anume despre sănătatea acestei persoane. Anul trecut, înainte de-a plecă în Italia, a fost lovită de-o indispoziție puțin cam serioasă. Asta a fost, mi se pare în Mai. Nu-i așa, Hans?“

— În Aprilie, răspuse profesorul aproape șoptit. Douăzeci și două Aprilie.

— Bun, reluă Topler senior. Douăzeci și două April. Când s-a vindecat, medicul a cerut să aibă o mică întrevedere cu fratele meu“.

Aici, Topler se întrerupse și se uită la fratele său, care-și acoperi fața cu mâinile.

„Vrei s-o povestești tu?“ — zise el.

Acela clătină din cap, în semn că nu.

„Prin urmare, reluă celălalt cu resemnare, medicul a început prin a-i spune că ar dori să-l înștiințeze...“

Un glas șoptit dinspre canapea îl întrerupse numai decât:

„Că se simția dator.“

— O, sfinte Dumnezeule!, esclamă Topler supărat. Numai decât însă își reveni, și se corectă cu blândețe:

„Da, scumpule, că se simția dator. Se simția dator să încunoștiințeze pe fratele meu, că sănătatea acelei persoane nu inspiră, deocamdată, nici o grijă: dar că pentru viitor erau amenințări serioase, mai ales în ceea ce privește...“

Aici, Topler stătù o clipă la îndoială, ca și cum n-ar fi fost sigur de ceea ce spuneă și se întoarse spre fratele său.

„Nu-i nevoe de asta, murmură profesorul, nu-i nevoe“.

Topler senior nu putea înțelege motivele scrupuloase ale fratelui său și se uită la el mirat.

„Dacă e vorba, zisei eu, despre precedentele familiei, puteți să vorbiți și despre ele, căci le cunosc.

— Fiindcă le știți — reluă doctorul Stephan, uitându-se mereu la fratele său, ca și cum ar fi vrut să se justifice cu ochii — fiindcă le știți, uite le spun, le spun întocmai, mai ales în ceea ce privește precedentele familiei. După părerea medicului, e foarte posibil ca s-o ducă și mai departe, s-o ducă așa ani întregi, fără nici o primejdie, numai dacă se înlătură orice emoție violentă, fie de durere, fie de bucurie. Ceea ce e priincios pentru sănătatea domnișoarei, e să ducă o vieață lină, o vieață uniformă și potolită.

„O emoție violentă numai decât i-ar primejdi sănătatea“.

Eu ascultam cuprins de friguri. Lucrurile cari mi se spuneau nu mă mirau deloc. Niciodată nu voisem să-mi opresc gândul asupra acestui lucru, fiindcă îmi insuflă o adevărată groază. În chip inconștient, aveam aceleași temeri ca și medicul.

„Chemarea dvoastră va fi, încheiă Topler senior, să veghiați neîncetat asupra sănătății domnișoarei. Cred că înțelegeți acum, de ce fratele meu a dorit...“

Le mulțumii și-i întrebai dacă mai au să-mi spună ceva. Se uită atunci unul la altul, și profesorul spuse ceva, încet. Bătrânul se ridică în sus, ca și cum n-ar fi fost pe deplin încredințat, și eși afară bombănind, fără să mă salute.

„Iertați, zise profesorul, stimabilul meu frate, neștiind... neputând... eră, vedeți, o înțelegere... o învoială... între mine și domnișoara...“

Ar fi vrut, pe semne, să facă întâi o mică introducere, dar din pricina emoției și a firii sale nenorocite, care veșnic se află într'o continuă zăpăceală, se încurcă dela cea dintâi frază și renunță la orice introducere.

„Însfârșit — zise el, zvârlind afară, repede și fără să se uite la mine, ceea ce aveă de spus — viața domnișoarei ar fi fost mai sigură cu mine“.

Mai sigură? Eră o vedenie de groază, pe care el mi-o așterneă dinainte-mi.

„Asta, esclamai eu, stă în puterea lui Dumnezeu!“

Se pare că pasiunea strigătului meu îl cuceri și pe dânsul.

„Da, domnule!, îmi răspunse el, sărind în picioare. Mai sigură! Înțelegeți? Iată adevărul“.

Știam foarte bine ceea ce voia el să-mi spună, și crezui numai decât că e o răzbunare izvorâtă din gelozie. Cercă oare să-mi învenineze viitorul?

Îl întrerupsei cu mânie, învinuindu-l de răzbunare.

El protestă, cuprins de spasmi și palid ca un mort. Repetai învinuirea; îmi răspunse din nou cu aceeași energică îm-

potrivire. Fratele său se năpusti în cameră, se vâri între noi, răstindu-se când la mine, când la el, înhățându-ne de brațe, țipând la mine că sunt un om nedemn dacă nu dau crezare celei mai drepte și mai cinstite inimi din lumea asta, iar către el că e un nătărău, de două, de patru, de zece, de-o sută de ori nătărău. Pe măsură ce ne domoleam noi, se domolea și el, muștrările-i deveneau mai puțin aprinse, cuvintele mai blânde, până ce însfârșit ajunse să-și ceară iertare. Îmi întinse mâna, își cuprinse fratele în brațe, și apoi începui să mergă prin cameră frecându-și mâinile, bombănind supărat, dar cu un accent de adâncă mulțumire: „Suntem trei oameni cum se cade, trei oameni cum se cade, pentru Dumnezeu“.

Plecai numai decât, și el ținu să mă însoțească până jos, la capătul scării:

„Dvoastră v-ați mâniat, zise el, când să se despartă de mine, dar fratele meu e mai mult decât un sfânt. Eu, să fi fost în locul lui, sau m-aș fi ucis pe mine, sau v-aș fi ucis pe dvoastră. Astea sunt lucruri nesocotite, ce-i drept, dar... înțelegeți... Mâne am să-l duc de aici, am să-l duc în Schwarzwald. Acolo am să-l vindec eu. I-am și găsit o soție. Ceva bun!“

Aici, Topler își frecă palmele de piept și făcu o mutră la care nu m-aș fi așteptat niciodată.

„Avere frumoasă!“ zise el.

Prietina mea, căreia-i închin aceste amintiri, nu crezi dta oare, că Hans Topler a fost mai bun decât mine? Atunci m-am îndoit de lucrul acesta, astăzi însă sunt pe deplin încredințat. El eră unul dintre cei din urmă, cari vor fi odată printre cei dintâi. În sara aceea eu am fost nedrept cu el, și poate chiar și obraznic. E o ușurare pentru mine, s-o mărturisesc; nu mai încape nici o desvinovățire pentru mine, și aș vrea să știe toată lumea cum eu însumi mă învinuesc. Dzeu știe, dacă atunci când mi s-a liniștit sufletul, nu m-am răzvrătit împotriva mea însumi și nu mi-am imputat firea mea totdeauna gata la cuvinte frumoase, bogată în simțiri nobile, în lumea abstractului, dar slabă și zgârcită când se coboară în lumea realității.

Ziua următoare, mă dusei la familia von Dobra. Văzui pe Luisa, dar nu eră singură.

Soldații japonezi rugându-se pentru odihna sufletului răposatului lor împărat Muciuhito, pe care îl vor înmormânta în 13 Septembrie.

Costum de toamnă din mătasă.

Eră tristă. Mă primi frumos, dar se purtă mult mai rece ca de obicei și nu-mi dete deloc să înțeleg, că ar aveă vreo însărcinare anume pentru mine. Tatăl ei mi se părù încurcat și nedumerit. Nimeni n-aduse vorba despre miss Yves, nici despre călătoria la Nürimberg; mă sculai peste puțin, spunând că plec în Italia și că la Monaco am să întâlnesc pe cunoscuții noștri.

„De acum, zise Luisa, nici dvoastră n-o să vă mai vedeți prin Eichstätt?”

— Greu, răspunsei eu. În Germania însă am să mă întorc negreșit și cât de curând.

— Bine, foarte bine — zise ea, aproape șoptit. Fură singurele cuvinte, cu înțeles deosebit, pe care le primii din partea ei. Adăogă apoi, cu toată liniștea mohorâtă a tatălui și-a surorii sale: „Să vă mai aduceți aminte și de noi, din când în când”.

N-am mai revăzut de atunci pe Luisa, care, de câțeva vreme, a părăsit și ea orașelul Eichstätt; nu știu ce va fi cu ea acum, în timpul de față, și nu cred s-o mai revăd vreodată, decât doară în lumea aceea în care s-a dus Violet. N-am uitat-o însă, și nu voi uită niciodată pe scumpa bălăioară.

Am uitat să spun, că rugând-o eu, mi-a dat, scrise cu mâna ei, în schimbul toastului meu, strofele populare cântate de ea în Bahnhofswald. Le păstrez alături de cele mai scumpe amintiri ale mele, dimpreună cu frunzele de Waldmeister. O, și de câteori nu le iau și azi și nu le cetesc cu adâncă înduioșare!

Du, mei flachs'laarets Deandl
I hab di so gern
Une i kunnt wog'n dei Flachs
Glei a Spinnradi wer'n.

Niciodată nu voi uită pe gingașa cântăreață din pădure; mereu îmi voi aduce aminte de florile culese pe malul râului Altmühl, de salonașul din casa von Dobra și de fetița plină de ardoare, care cuteză atât de mult pentru Violet. Nu-i doresc nimic mai mult, decât să fi întâlnit o iubire vrednică de inima ei bogată și nobilă! Aveă, fără îndoială, o inimă credincioasă, o inimă care nu se schimbă și care nu uită.

Dacă aceste pagini ale mele, vor vedeă cândva lumina zilei, și vor ajunge și în mâinile ei, fie și într'o zi cât de îndepărtată, eu știu că ea va încercă atunci aceeaș zguduire sufletească pe care-o încerc eu acum; știu că se va gândi la Violet tot cu lacrimi în ochi, se va gândi la mine tot cu acelaș simțământ de atunci, când mi-a zis: „mă încred în dvoastră”. Să te rogi atunci pentru noi, scumpă Luisă, și să te încrezi în noi, în prietina ta și în mine, care ne vom rugă pentru dumneata cu duioasă recunoștință.

Ținui să mă duc la stație pe jos, pe poteca din pădure, în timp ce bagajul meu eră dus de un omnibus. Am zis rămas bun fagilor și brazilor cari mă văzuseră cu Violet. O, câte lucruri și câte întâmplări în opt zile! Eră în asfințit; soarele înflăcăra dumbrăvile pustii din sinul stațiunii. O, câte lucruri, câte întâmplări! Eram hotărât să nu mai mă întorc niciodată în Eichstätt, și atunci am cules, drept amintire, frunzele îmbalsămatului Waldmeister.

OOO

CUGETĂRI*

N. IORGA

Înainte de a discuta cu cineva, să te informezi dacă nu cumva are un interes să fie de altă părere. Atunci nu-ți mai strică vorba de geaba.

*

Sunt greșeli pe care trebuie să le faci, altele pe care nu trebuie să le faci și atâtea pe care trebuie să nu le faci.

*

Diamantul scânteie și când îl fărâmi sub picior.

*

Cel mai ticălos fugar e cel care pleacă din rândurile dintâi.

*

Mormintele răspund numai aceloră cari au dreptul să le întrebe.

* Din volumul „Cugetări” ce a apărut în zilele trecute. Prețul cor 250 plus 10 bani porto. A se comandă la „Librăria Națională” din Orăștie.

Poemă tristă...

Mă apropiu 'ngândurat de geam, dau perdeaua albă la o parte și privesc afară. E par'că așa de întunecat văzduhul și soarele numai din când în când mai aruncă câteun mănunchiu de raze sclipitoare de după norii grei, ce atârnă ca uriașe dealuri călătoare în aer. Pe stradă vântul alungă câteun frunză galbenă, adusă din cine știe care parte, și tremură și se zbate sărmana podoabă smulsă de pe ramurile cutărui arbore, cum nu poate să se 'mpace cu ursita asta ce i s'a hărăzit acum. Vântul o ridică sus pe-o clipă, o duce spre geamul meu, și mai mai să mi-o arunce 'n odaie, în cealaltă clipă însă un curent potrivnic o zmulge din cale și o izbește brusc în apa murdără, ce se scurge pe mijlocul străzii... Mă uit la jocul acesta neînsemnat al naturii și simt ca un fior trecându-mi prin trup, ochii mi se 'nduioșează și gata-gata să 'mi scape o lacrimă de sub pleoape... O frunză galbenă, o biată și sărmană frunză galbenă îmi pare că-s și eu acuma. De mult, de mult, într'o zi posomorâtă de toamnă, m-a ridicat și pe mine un vânt de pe prispa casei părintești, m-a ridicat, și 'n goana lui nebună m-a aruncat în vârtejul vieții. Și prins odată în jocul acesta nebun și de-apururi nepriceput al sortii, m-am dus, vrând nevrând, înainte, tot înainte. Din oraș în oraș, din casă în casă, azi zimbând și plin de fericire provenită dintr'o mulțumire trecătoare, mâne plângând și blăstămând ursita, vecinic neștiutor, că unde sunt și 'ncotro mă duc... O biată frunză... Câteodată vântul m'a ridicat sus-sus, până la înălțimile senine și curate ale mulțumirii desăvârșite, în celalalt moment însă, a venit un curent nou și când mă credeam mai fericit și mai sigur de fericirea mea, m-a izbit de-acolo din înălțimi în murdăria vieții. Mi-e groază, mi-e groază să mai trăesc povestea asta tristă... Înaintea ochilor mi se întinde par'că un zăbranic negru, închid pleoapele și las gândurile să alerge în goană nebună. O, cum aș vrea să sfârșesc odată cu jocul acesta de frunză moartă, de biata frunză purtată pe aripa vântului. Ori, să vie un vifor, o zguduire îngrozitoare, să mă iee și să mă ducă departe... departe. Când o-fi să mă trezesc iară, în jurul meu să nu mai fie nici un cunoscut, nici o ființă din acele, pe cari le-am văzut vreodată. Ce bine m'aș simți atunci, ce bine și ce fericit. Printe oamenii streini, prin lumea necunoscută în care aș ajunge, aș trece așa ca o umbră vie, vecinic

Massenet, celebrul compozitor francez reposat în zilele trecute în Paris, în vârstă de 70 de ani. Din compozițiile renumitului artist, cele mai însemnate sunt operele: „Manon“, „Therese“, „Don Quichotte“, „Werther“ și „Mirakel“.

gânditor, cu pasul rar și posomorât. Atunci mi-ar fi bine, simt că mi-ar fi bine. Pe suflet aș pune zăvor, să nu mai intre în cutele lui tainice nici o rază de lumină să mai tulbure liniștea celor pe cari i-am îngropat în adâncul lui. Ar fi o liniște lungă, ar fi o liniște mare, ar fi o dulce neființă, o moarte dulce. Aș uita ochii cu dulci lumini, aș uita zimbetul care știe să te facă să ierți atât de multe, aș uita, aș uita tot din ceea ce-a fost, și nepăsarea aceea crudă, care rupe bucată cu bucată inima și ucide și cel mai nevinovat colțisor al nădejzii de bine. Aș uita, aș uita toată viața mea frumoasă și chinuită, aș uita tot ce m'a 'mpremuit odată — și aș învăța a plânge...

Radu Margean.

Sfințirea steagului societății meseriașilor români din Orăștie.

Chipul din lăuntru foii reprezentă societatea meseriașilor români din Orăștie în ziua de 14 Iulie 1912, cu ocaziunea sfințirii steagului ei. În fruntea grupei se vede nașa și nașul steagului, dna Adelina și dl Ioan I. Vulcu, mare comerciant, cari din acest prilej au făcut o fundațiune de 1000 cor. cu scopul de a se ajuta învățaceii de meseriași români. Lângă dânșii șade prezidentul reuniunii, dl Adrian Cristea, iar între prezident și nașe, preotul dl Ioan Moța, care a sfințit steagul, și dna Maria Moța.

Reuniunea meseriașilor rom. care există azi sub numele de „Secția industrială a reuniunii economice române din Orăștie“ s-a înființat în

anul 1899, la inițiativa dlui Petru P. Barițiu, conducătorul de atunci al tipografiei „Minerva“, și azi proprietarul tipografiei „Carmen“ din Cluj. Dsa a publicat în primăvara anului 1899 în „Revista Orăștiei“ un apel către inteligența și meseriașii români din Orăștie. Glasul lui însă a răsunat pentru inteligență în pustie, și astfel meseriașii, ei de ei, s-au constituit în reuniune și și-au ales de prezident pe dl Vasile Domșa, protopop, care i-a părăsit însă după vreo câteva ședințe.

În locul dânșului și-au ales pe dl Constantin Baicu, directorul școlii elementare române, care a prezidat până la începutul anului 1908, când i-a urmat prezidentul de azi, dl Adr. Cristea, funcționar la „Ardeleana“.

Statutele reuniunii, lucrate de dl Petru P. Barițiu și Ioachim Muntean și înaintate în două rânduri ministeriului de interne spre aprobare, au fost respinse, ceea ce dovedește că și pe atunci ministrii țării, protegeau cu aceeaș mare iubire înaintarea cetățenilor români ai acestei patrii.

Neavând încătrău, la invitarea „Reuniunii economice române“ de sub prezidenția dlui Dr. Ioan Mihu, care avea statute aprobate încă din 1898, meseriașii români în primăvara anului 1902 s-au alăturat la „Reun. economică“ ca „secție industrială“, spre deosebire de cea agricolă.

Reuniunea meșeriașilor la începutul existenței sale, a avut să lupte cu multe neajunsuri, deoarece afară de vreo câțiva meseriași însuflețiți dar săraci, n-a avut nimic.

Cu încetul și-a procurat, din donațiuni marinimoase ale meseriașilor și din venitele producțiilor teatrale, bucată de bucată mobilierul necesar. Localul, foarte modest, s-a schimbat până la 1907 de patru ori.

Abea din 1909 încoace dispune reuniunea de o sală frumoasă, luminată electric, pentru care plătește băncii „Ardeleana“ o chirie de 240 cor. anual. În acest local le stă azi membrilor la dispoziție o frumoasă bibliotecă, gazete, piano, biliard, tablă, ș. a.

Reuniunea aranjază serate literare și teatrale, apoi excursiuni și jocuri de sport.

Numărul membrilor crește continuu. Astfel reuniunea numără azi 9 membri pe viață și 80 membri ordinari, calfe și măestri.

Fondurile reuniunii să urcă, afară de averea imobilă, la 2300 cor. bani gata depuși spre păstrare la banca „Ardeleana“.

C-a.

*

Scandaluri polițienești.

De ce toți oamenii cu gust au oroare de romanele-foileton? Mai întâi, fiindcă aceia cari le scriu nu sunt capabili de armonie în compoziția lor, adecă stilul lor nu prezintă nici una din calitățile de orânduială, de limpezime, de concizie, pe cari suntem obișnuiți să le numim calități artistice. Dar, multe opere literare, și mai ales memorii celebre, sunt și ele scrise fără nici o artă, ceea ce nu le împedecă de a avea câte odată o foarte mare valoare. Aceasta, fiindcă autorii lor, cu toatecă nu scriitori de carieră, au știut să păstreze în lucrările lor sinceritatea, adevărul și măsura.

Ei au știut să păstreze adevărul și măsura! Dar făcătorii de romane senzaționale, mi se va răspunde, au și ei de multe ori meritul adevărului. Acești oameni își caută câte odată subiectele în arhivele polițienești ale orașelor mari. Aventurile pe cari ni le înfățișează ei cu atât de copioase amănunte sunt, în substanța lor, exacte. Ele au avut loc. Multe din ele sunt cunoscute. Cetiitorii „Gazetei Tribunalelor“, le recunosc lesne, sub deghizarea lor. Și apoi, ori câte grozavii ne-ar povesti foiletoniștii, ei tot inferiori realității rămân. Nimic din câte poate concepe omul nu e imposibil în natură. Imaginațiunea noastră e mai prejos de realitate. Atunci? De ce să-i surghiunim pe romancierii populari din bibliotecile noastre? Cele ce ne spun ei sunt adeseori documente. Ei sunt capabili de adevăr.

Ei! da, ei sunt capabili de adevăr, dar sunt incapabili de măsură. Și una fără cealaltă nu merge. Arsenicul, luat în doza prescrisă de medic e un remediu; când îl luăm fără nici o măsură, e cea mai violentă otrăvă. Și într'un caz și într'altul tot arsenic rămâne. Așa și cu romanele senzaționale. Aventurile pe cari le găsim în ele sunt posibile, probabile; dar acei cari ni le povestesc nu știu să le dozeze. Ei abuzează de temperamentul omnesc. Ei pun în sarcina unui individ un număr de aventuri capabil de a umplea zece existențe omenești. Și aceasta ne rănește, ne revoltă. Ni se pare, cu drept cuvânt, că autorii își bat joc de credulitatea noastră. Un Sherlock Holmes, sau un Lecog, bunăoară, dacă ar fi să ne luăm după creatorii lor, au săvârșit acțiuni pe lângă cari cele douăsprezece lucrări ale lui Hercule par niște jocuri de copii. Pățaniile

și abilitatea a două sute de detectivi reali, adunate laolaltă, încă n'ar fi în stare să egaleze capacitatea și energia pe care au cheltuit-o acești polițiști imaginari. Același lucru se poate spune și despre marii criminali, eroii romanelor-foileton. Ori de-câteori însă, un adevărat polițist sau un adevărat criminal se apucă să-și scrie memoriile cu sinceritate, confesiunile lor ne captivează tot așa de mult ca un roman genial. Aceasta, fiindcă regăsim în ele vieța cu adevărat. Și vieța trebuie să ne intereseze în totdeauna.

Toate aceste reflecțiuni le-am făcut cetind în ziarele din regat, telegramele pe cari le publică ele de mai mult timp, relative la scandalurile polițienești din New-York. Știți poate, că în marele oraș american, polițiștii au asasinat pe un oarecare Rosenthal, anteprenorul unei case de joc clandestină. Acest Rosenthal a cumpărat până acum în mai multe rânduri tăcerea, deci complicitatea funcționarilor polițienești, dela o vreme însă i s-a urât și i-a amenințat pe detectivi că-i va denunța opiniei publice, dacă se vor încumeta să-i ceară bani. Dar Rosenthal știă desigur cu cine avea de-aface, căci, cu câteva zile înainte de moartea sa, el n'a încetat de a repetă întîmilor sei că se așteaptă din moment în moment să fie asasinat. Și el a fost ucis, într'adevăr, cu un glonte de revolver, în plin oraș, în automobilul care-l ducea spre casă.

Scandalul iscat de aici este enorm. S-au descoperit din partea polițiștilor fapte așa de criminale, complicități așa de odioase, încât din zi în zi americanii se așteaptă la o revoltă a populațiunii New-Yorkului. Ziarele din toată lumea au publicat cu acest prilej, amănunte tot atât de senzaționale, ca cele ale unui roman-foileton. Și iată de ce, cea dintâi pornire a mea a fost să mă întreb dacă nu cumva repudiem noi pe nedrept pe romancierii senzaționali, după care mi-am răspuns eu însumi în felul de mai sus.

F. N.

Unde damele-s — hoațe...

De data aceasta nu-i vorba de damele-hoațe, pe cari le 'ntâlnești la orice pas în vieța. De damele acelea, cari îți fură în treacăt cu un zimbet ștregar, cu o privire efemeră inima și mintea, ci de damele, cari fură lucruri reale, în realitate cu mult de mai puțină însemnătate ca o i-

nimă și o minte a unui om. Și ciudat, pentru aceste lucruri neînsemnate damele sunt pedepsite, sunt aspru pedepsite. În Londra directorii bibliotecilor publice au făcut arătare, că damele sunt dușmani din caleafară primejdioși ai cărților și de aceea au cerut, și în câteva biblioteci s-a permis, ca damele să nu mai poată intra în ele. Că, ziceau directorii acestor magazine publice de cărți, damele privesc cărțile ca niște lucruri de mică însemnătate, ori chiar fără însemnătate și, cetind, sublinează din greu cu creionul, taie din file pasagi întregi, cari plac, și rup ilustrațiile interesante. E adevărată boală să pună mâna pe câte-o carte mai interesantă și s'o facă să i se peardă urma. Din pricina aceasta unele biblioteci, din care damele încă n'au fost eschise, s'au văzut nevoite, ca la eșire să pună de pază femeii, cari au datorința să treacă în revistă toate damele, ce ies din bibliotecă și la caz de nevoie să le supună chiar și unei cercetări ca totului amănunțite. Și boala asta, s'a plâns secretarul unui club de dame, ia proprietăți din ce în ce mai mari. Damele engleze au început să pună mâna nu numai pe cărți, ci pe orice lucru mărunț ce le cade în cale. În deosebi fac adevărat jaf în prăvăliile de modă, unde nu mai e chip să le controlezi. O mulțime de comercianți să plâng, că le dispar zi de zi mărunțișuri, pe cari damele pun mâna cu prilejul cumpărărilor, ce le fac. Dacă le prinzi, se scuză că sufăr de cleptomanie, dar în realitate — adauge un ziar răutăcios — damele engleze fură din avantaje materiale, fie acelea cât de neînsemnate.

0 0 0

Cărți primite la Redacție:

Ion Matei: Din carnetul unui dascăl, un volum, de 120 pagini, de studii și articole pedagogice-culturale interesante, scrise de un om cu multă competență, într'o limbă totdeauna îngrijită și aleasă. Fiecare bucată oferă laicului ca și specialistului, deopotrivă, o mulțime de amănunte de interes din viața școlară a noastră. Prețul unui exemplar cor. 1.50.

În urma speselor mari ce le reclamă redactarea revistei noastre, suntem nevoiți a ruga din nou pe onor. noștri abonați să-și achite fără amânare restanțele și să reînnoiască abonamentul!